

ARGUS

JAARGANG 21 NUMMER 4 DECEMBER 1996

DE STEM VAN

SPRAKELOZE WILDE DIEREN

IN DIT NUMMER

JACHT ZIT IN DE
GENEN

WILD ETEN ALS
ALIBI

HOFJACHT

ISSN 0166-5073 Argus is het kwartaalijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die minstens fl. 30,- per jaar betalen via Postbanknummer 3522188 te 's-Graveland. Sympathisanten betalen minstens fl. 10,- per jaar en ontvangen jaarlijks de SKF-Nieuwsbrief. Indien u de Stichting Kritisch Faunabeheer testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Redactie Roelof de Beer, Ton Ebben, Pauline de Jong, Peter Kee en Piet de Jong

Redactieadres Piet de Jong, Westerstraat 107-1, 1015 LX Amsterdam, Telefoon en telefax (020) 626 15 97

Fotoredactie studio RB Vormgevers, Postbus 258, 7200 AG Zutphen, Telefoon (0575) 51 54 62

Vormgeving studio RB Vormgevers, Zutphen

Druk Peleron, Gendt

Donateursadministratie Postbus 150, 6870 AD Renkum

Doelstelling De Stichting Kritisch Faunabeheer is een landelijke organisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. De Stichting Kritisch Faunabeheer tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van milieuvriendelijke beheersmaatregelen, het stimuleren van onderzoek en het kenbaar maken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Bestuur I. v.d. Abeele, R. Boeve-Bant, M.C.J. Bouterse, G.A. Ellenbroek, A. Hertsenberg, A.P. de Jong, P.M. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, H. Pluijmakers, J. Poeder, R. Stockmann.

Secretariaat SKF Mw. A. P. de Jong, Amsteldijk-Noord 135 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98

Penningmeester Mw. R. Boeve-Bant, Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland, Telefoon (0294) 25 13 19

Regiogroep Limburg Postbus 27, 6114 ZG Susteren, Telefoon (046) 449 28 48

Knipselkrant Zes keer per jaar verschijnt de SKF-knipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeheer. U kunt zich abonneren door overmaking van fl. 15,- per jaar op Postbanknummer 0116072 t.n.v. donateursadministratie SKF te Renkum, onder vermelding van 'Knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: SKF-knipselarchief, Olieslagershorst 103, 7328 NM Apeldoorn.

3 Harm Niesen: **naar een verantwoord faunabeheer**

De balans na een aantal jaar geopend te hebben met dit nobel streven.

5 Homme Krol: **'jagen, dat zit de heren in de genen'**

Om aan te geven dat jagers nooit beheerders zullen worden een overgenomen artikel dat de psyche van de jager doorgrond.

10 Catelijne Verhoeven: **het interview**

Het eerste van een serie interviews met bekende en minder bekende dierenbeschermers opent met twee SKF-ers van het eerste uur.

12 Rita Stockmann: **wild eten; een alibi om te blijven jagen**

De consument die wild eet is er de oorzaak van dat jagers moeten jagen, aldus de jagers. Een stuk achtergrond.

14 H. Swinkels: **samenwerking vogelwerkgroep en wild-beheereenheden midden-limburg mislukt**

Omdat er aanwijzingen waren dat de oorzaak van roofvogelvervolging in Midden-Limburg in jagerskringen gezocht moest worden, is vanaf eind jaren tachtig gepoogd tot samenwerking te komen. De afloop is duidelijk.

16 Niko Koffeman: **mag een 85-jarige prins jagen? en een 29-jarige?**

Onder de kop 'mag een 14-jarige prins jagen'? deed Tine van Houts in het AD van 2 december verslag over de commotie die de deelname van prins William in Groot Brittannië teweeg brengt. Ook het feit dat Prins Charles een gepassioneerd jager blijkt, het moeilijk te rijmen met z'n vermeende liefde voor dieren en de natuur. Dichter bij huis zien we soortgelijke situaties.

18 Niko Koffeman: **jagers lopen te hoop in den haag**

Een foto-reportage.

21 Leo Backbier: de hamster Doordat de hamster in Nederland niet als een bedreigde soort wordt beschouwd blijkt het dier vrijwel verdwenen uit het akkerlandschap.

22 kort nieuws

FOTO OMSLAG

Een fazantenhaan, getooid in wondermooie kleuren, geschoten. De oogst: 51 hanen, 22 hennen, twee hazen en één Vlaamse gaai (foto: Rob Busser).
Zie ook pagina 5 en verder.

NAAR EEN VERANTWOORD FAUNABEHEER ...

Met deze nogal saaie aanhef opent Argus al een flink aantal jaren. Een aanhef die optimisme uitstraalt, terwijl het volgende artikel bijna zonder uitzondering tamelijk pessimistisch is. Alle reden dus om in dit nummer de balans op te maken.

Ooit hadden we het idee, dat tien jaar genoeg zou moeten zijn om alle overbodige vormen van jacht uit te bannen. Ook twintig jaar geleden was al duidelijk dat ruwweg bijna alle vrouwen en een groot deel van de mannen er niets van moeten hebben. Maar we hebben een paar zaken onderschat. In de eerste plaats natuurlijk de macht van de jagers en vooral die van hun belangrijkste bondgenoot, de agrarische wereld. Het aan banden leggen van 35.000 hobbyisten is politiek nog wel haalbaar, maar het is kennelijk ondenkbaar om voor zo iets onbenulligs als het faunabeleid de boeren tegen de haren in te strijken. Zelfs als eenvoudig en met wetenschappelijke argumenten is aan te tonen, dat ze ongelijk hebben. Vanaf het begin is dat onze strategie geweest. Het 'morele' houdt in, dat geen fatsoenlijk mens het in zijn hoofd hoort te halen, zonder dwingende reden op dieren te schieten. De bewijslast voor de noodzaak

tot jagen hoort daarom vanzelfsprekend bij de jager te liggen. Dat bewijs dient dan wetenschappelijk onderbouwd te zijn.

Ook deze vanzelfsprekendheden hebben we zwaar onderschat, tot nog toe worden de standpunten vooral bepaald door sentimenten in plaats van kennis en worden de argumenten voor of tegen er later bij gezocht. Nergens blijkt dat duidelijker dan in politiek Den Haag. In het ontwerp van de Flora- en faunawet wordt voor het grootste deel van de soorten het bewijs voor de noodzaak tot jagen geëist. Dat is winst. Maar over de hardheid van dat bewijs hebben wij ernstige twijfels. De

*Jacht op water-
vogels nabij Asselt
(foto: Pieter
Eibers).*

kans is groot, dat de jacht op kraaiachtigen en vossen ongelimiteerd kan doorgaan. Terwijl dat op geen enkele manier door wetenschappelijk onderzoek wordt ondersteund, integendeel.

Hetzelfde doet zich voor bij de zogenaamde aalscholverproblematiek, waar vissers en ministers heel andere conclusies uit wetenschappelijke rapporten weten te halen dan natuurbeschermers. Dat de zes meest geschoten diersoorten ook in de nieuwe wet volledig bejaagbaar blijven, maakt de ommezwaai naar een verantwoord faunabeleid bij voorbaat ongeloofwaardig. De laatste maanden is door vele belangengroeperingen heel wat gelobbyd bij de leden van de vaste kamercommissie voor landbouw. Tijdens die gesprekken konden wij ons niet aan de indruk onttrekken, dat bij vrijwel alle partijen de standpunten al behoorlijk vast lagen. En dat die standpunten niet altijd bepaald werden door kennis van wetenschappelijk onderzoek, maar vooral door sentiment en de veronderstelde mening van de achterban. Een overzicht in willekeurige volgorde; de PvdA laat nog niet het achterste van de tong zien, maar waarschijnlijk gaat het huidige wetsontwerp haar niet ver genoeg. Met name de zes volledig bejaagbare soorten kunnen van de PvdA hopelijk dezelfde behandeling krijgen als andere soorten. Wij hebben er sterk op aangedrongen, jagers (Wildbeheereenheden of Faunabeheereenheden) niet de verantwoordelijkheid voor het faunabeleid toe te vertrouwen, maar hoogstens in opdracht van deskundigen tot uitvoerders te maken. Het beleid zou door veel breder samengestelde, regionale organen bepaald moeten worden. Onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van het provinciale bestuur. Jagers horen geen monopolie op in het wild levende dieren te hebben. We zijn er nog niet zo zeker van, dat de PvdA zich hier sterk voor wil maken. Wat dat betreft kunnen we iets optimistischer zijn over D'66, Groen Links, SP, en Groep Nijpels, die allen aardig volgens onze lijn lijken te denken. Maar dat garandeert dus nog allerm minst een kamermeerderheid. Daarvoor is de opstelling van VVD en CDA bepalend. Het CDA zal waarschijnlijk betogen dat het wetsontwerp op zoveel plaatsen gammel is, dat alles maar beter bij de oude Jachtwet kan blijven. Koren op de molen van boeren en jagers dus. En in flagrante strijd met de kamerbreed gesteunde motie van haar eigen, nog niet zo lang geleden overleden, specialist Berry Esselink. Grootste vraagteken is de VVD. Van oudsher een jagersbastion, waar toch ook een groot aantal prominente natuur- en dierenbeschermers deel van uit maken. Zeker is, dat de VVD niet tegen jagen voor het plezier is, de zes soorten kunnen wat haar betreft rustig geschoten worden. Het lijkt er op, dat de VVD zich het meest van alle partijen kan vinden in het huidige wetsontwerp. Het is tenslotte ook van haar eigen minister. Of het wetsontwerp tijdens de kamerbehandeling wezenlijk verbeterd zal worden is dus zeer de vraag. En wie kan voorspellen hoe gevoelig de kamer voor de, van elke wetenschappelijke ondergrond gespeende, argumenten van de jagers zal blijken te zijn?

Harm Niesen

De jacht op kraaiachtigen en vossen zal ongelimiteerd doorgaan (foto's: Geurt Besselink).

Het zwerk boven kasteel

Hardenbroek dreigt, maar

de regen blijft uit. Op het

voorplein bij de stallen

maken vijf heren in

knickerbocker en tweedpet

zich schietvaardig. Gestoken

in laarzen en waxcoats

vullen ze de buiktassen met

hagelpatronen en

controleren ze de

dubbelloopsgeweren.

Routineus. Geen teken van

opwinding te bespeuren.

Kennersblikken monstere

de lucht. Het ziet er niet zo

'verzopen' uit als vorige

week. Toen was het kruut

amper droog te houden en

waren de fazanten minder

'opvliegend' dan gewoonlijk.

Een dagje jagen op kasteel Hardenbroek

'JAGEN, DAT ZIT DE HEREN IN DE GENEN'

Homme Krol

Het jachthoortje danst om zijn middel als jonkheer mr. Frans Loudon over het plein schicht. De oud-bankier doet als gastheer een laatste check-up. Zijn vrouw Wilhelmina Loudon-Barnard ('de klemtoon hoort op beide eerste lettergrepen') met twee aanminnige Labradors in haar kielzog nodigt de heren op de koffie. Ze oogt ietwat nerveus. 'Ik geniet van elke jacht, maar toch ben ik altijd weer blij als de dag voorbij is. Mijn man is er altijd zo vreselijk opgewonden van. Alles moet perfect zijn'.

Op afstand staan de drijvers klaar met hun stokken. Hun luidlachse praatjes schallen over het voorplein. In de koffiekamer stelt de jonkheer zijn gasten aan me voor. De meeste namen spreken van oude adel, maar die willen ze 'absoluut niet' in de krant. 'De jagers staan toch al in een kwade reuk bij Jan Publiek'. Alvo-rens hen een 'goede jacht' te wensen herinnert Loudon zijn vrienden aan enkele ijzeren regels. Sportiviteit en veiligheid staan hoog in het vaandel. 'Wat te laag vliegt, onder de boomgrens, laten we vliegen'.

Gezeten in een golfwagentje met aanhanger, op groenbeklede zachte bankjes, worden de heren de 150 hectare jachtterrein ingetrokken. De drijvers zijn al vooruit op de benen-wagen. Over glibberige slikpaden

('dit is oud stroomgebied van de Kromme Rijn') langs eikenhakhout, grienden en drassige weilanden. Op een meter of vijftig van elkaar, tegenover een maïsveldje, stelt de gastheer de 'geweren' in linie op. Hij blaast op zijn jachthoortje. Het sein voor de (onzichtbare) drijvers om met de eerste drift te beginnen en voor de heren om te laden.

De hagelpatronen zijn van bismut. Een milieuvriendelijk metaal, stipuleert een reusachtige Nimrod. Hij is een jeugdvriend van 'Willemien' en jaagt vrijwel wekelijks op bevriende landgoederen.

'De hele dag in de vrije natuur, dat boeit me bovenal. Meer dan het schieten zelf'. Voor hem is jagen een sportieve vorm van noodzakelijk wildbeheer. De gastheer komt er even bij staan en zegt: 'Actieve regulering heeft de afgelopen jaren op Hardenbroek voor een goed evenwicht gezorgd. Als je dat aan de natuur overlaat gaat het roofwild de overhand krijgen. Dan hou je geen vogeltje meer over. Die worden opgevrotten door vossen en haviken'.

'Hop-hop, hop-hop Rrrrr-rrrrr'. Roepend en met hun stokken bomen en struikgewas ranselend komen de drijvers dichterbij. 'Ze drijven het wild het maïsveld door', legt de jeugdvriend uit. 'Fazanten vooral, een enkele haas misschien.

Een dagje
jagen op kasteel
Hardenbroek onder
Driebergen.

Op uitnodiging van jonkheer
Frans Loudon, lid van een
bedreigde diersoort. 'Om 's met
eigen ogen te zien hoe de jacht
bij ons toegaat'. Trefzeker.
Plezierig. Maar bovenal nuttig.
De minister snapt er in elk
geval niets van. 'Als we
konden zouden we de
beestjes weer tot
leven wekken'.

Veel meer zit hier niet. De konijnen zijn door ziekte gedecimeerd. Let op, op de laatste meters komen de beesten te voorschijn'. De spanning stijgt, de snuivende honden trillen over hun hele lijf. Plots vliegen enkele fazanten op, klimmend. De jeugdvriend legt aan, maar schiet niet. 'Die buigen af en zijn dus voor de buurman'. Bezijden ons kraken schoten. Een, twee fazanten duikelen naar beneden. 'Hop-hop, rrrr-rrrr'. Meer en meer fazanten kiezen moeizaam het luchtruim. Een stuk of vier vliegen onze kant op. De jeugdvriend legt aan, hun vlucht volgend. 'Bam, bam'. In glijvlucht landen de dieren tientallen meters achter ons. Aangeschoten. De honden rennen er op af. Dotter, spaniël des huizes, apporteert als eerste, een haan in z'n bek. 'Good girl'. De jagers nemen de buit in ontvangst en draaien de nog levende beesten de nek om, routineus. Loudon blaast op z'n hoortje, de patronen gaan uit de geweren,

de eerste drift zit er op. De oogst bedraagt acht fazanten en een haas. Een *loper* is nog zoek. Even later komt een enthousiaste zus van Dotter met de hen aanzetten. Op de tweede drift die morgen, dit keer in het akkermaalshout, laten de jagers de houtsnippen vliegen. Tot hun spijt. 'Mogen dit jaar al niet meer geschoten worden', stelt Loudon schamperend vast. 'Het wordt volgend jaar nog erger als de minister zij zin krijgt van de Kamer. Houden we van de 29 diersoorten die we nu mogen bejagen er nog maar zes over: het haas, het konijn, de fazant, de patrijs, de houtduif en de wilde eend'. De rest is beschermde fauna waarvoor de overheid alleen nog een afschotvergunning ('ambtelijke rompslomp en vertraging') verleent in geval van aantoonbare overlast, schade of gezondheidsrisico's. Ridicuil uit oogpunt van faunabeheer, stemmen de andere heren hartgrondig in.

Een fazantenhaan, getooid in wondermooie kleuren, geschoten. De oogst: 51 hanen, 22 hennen, twee hazen en één Vlaamse gaai (foto: Rob Busser).

Loudon: ‘Voor drie, vier dagen jacht ben je het hele jaar bezig om het terrein te onderhouden. Neem dit akkermaalsbosje, ideaal voor hout-snippen. Dat levert verder niets op. Zo onderhou ik allerlei onrendabele bosjes. Het wandelend publiek geniet er van. Ik doe het dus niet alleen voor het jagen. En wat zou dat als het jagen een positief effect heeft op het faunabeheer. En dat hééft het’.

Het rijke aanbod fazanten valt op. ‘Nee, ze worden niet bijgevoerd, er staat maïs genoeg’. De heren knallen er gericht op los, bij voorkeur op hanen. ‘Een hen brengt twee keer zes jongen groot, dus daar moet je genoeg van over houden. Die zorgen voor de aanwas van volgend jaar’. Een jager in Schotse ruit die met generaal (‘toch heb ik nooit in dienst gezeten’) wordt aangesproken laat opvallend veel overvliegen. Hij zegt van een mooi schot te houden. ‘Niet op tien meter, want dan schiet je er een gat in. Is-tie niet meer geschikt voor consumptie’.

Bij de volgende drift komt Willemien Loudon in haar golfkarretje aanscheuren. Ze maakt een houtvuurtje in een korf, opdat de handen gewarmd kunnen worden. Voorlopig hebben de heren het te druk met knallen. De veren vliegen ons om de oren. Een fazantenhaan crasht in een wilg en stort in vleugellamme pirouette in de sloot. Een hond vist hem er gezwind uit en rapporteert. Willenden slaat de haan bevallig doch ietwat onhandig met z’n kop tegen de boom. Het beest waggelt nog enkele meters verder in volle kleurenpracht. ‘Hij is echt dood hoor’, zegt ze richting verslaggever.

Ze zou best mee willen jagen. Op haar tiende reeds schoot ze met een buks, thuis op het buiten in de duinen. ‘Opwindend’. Maar jagen is niet *ladylike*, vond haar vader en nu ook weer haar man, met wie ze zeven jaar terug is getrouwd, na in het academisch ziekenhuis te Leiden jarenlang ‘heel veel hartpatiënten’ met dotteren aan een nieuw leven te hebben geholpen. Vandaar dus de naam Dotter voor de spaniël. De vier jachthonden zijn haar lust, vooral de beide Labradors, moeder Flootje en dochter Daisy. Flootje is scherp als

een scheermes, wordt onaangeliend voorgejaagd en dat is iets bijzonders. Maar Daisy, van jongsaf een probleemkind die het nooit zal leren, is haar lieveling, met wie ze de echtelijke kamer deelt. ‘Flootje, steady’! Ze snerpt op haar fluitje. De hond keert met een hen in de bek terug. ‘Good girl’. Jagen met honden erbij, dat maakt een groot deel van de lol uit, zegt ze. Bij het opvlammende houtvuur vertelt ze enthousiast over het kasteel, dat ze nieuw leven ingeblazen heeft. ‘Het werd vroeger alleen als zomerhuis gebruikt. Wij bewonen met ons beiden het hele kasteel. Zo doe je het eer aan. Het wordt nu kamer voor kamer gerestaureerd. Ik heb de winterschilder in huis’.

De heren verzamelen zich rond het houtvuur. Tevreden over de buit tot nu toe. Met name de oude adel is in glanzende vorm. Ze maken grappen, jennen elkaar. Willemien serveert dampende bouillon. Even later, uitgeschonken in zilveren bekertjes met familiewapen, gaat de *sloegin* rond, een *homemade* brouwsel uit sleedoornbessen. ‘U merkt, meneer Krol, jagen is ook een spirituele bezigheid’.

Op drift met de drijvers, soppend door zuigende griendgronden. De

*Jagers zijn
eenvoudiggék op
fazanten (foto:
Mike Weston).*

jachtopziener - een kleine man met felle priemoogjes, hoorn en fluit - houdt de twintig man bevelend op linie. 'Dit is genieten, voor iedereen hier. U ziet het aan de heren. Jagen doen ze met plezier. Dat zit de heren in de genen, ja toch? Als ze niet op beesten jagen doen ze het wel op vrouwen'.

De drijvers gniffelen mee. Iemand drukt me een stok in handen om op het hout te slaan. 'Hop-hop, rrrrrrrrr', overdrijf ik luide. De mannen vermaken zich om de nieuwelings. 'Dit is het mooiste wat er is, de hele dag in het veld', bekent een drijver. Nee, hij is geen pachter van de jonkheer, de meesten niet. Hij doet het al dertig jaar. 'De nacht tevoren slaap ik er niet van. Terwijl ik er geen cent voor krijg'.

Een haas kiest het vluchtpad, tussen de benen van m'n buurman door. Een verschrikte fazant vliegt op. 'Haan er vóór. Houdt 'm er vóór'. Een schim schicht rakelings aan me voorbij. Een ree dus. 'U hebt geluk gehad. Eenmaal op z'n reukspoor gaat-ie voor niemand uit de weg. Vorige keer botste er eentje in volle vaart op een drijver. De man ging wel ondersteboven'. De reeën gaan vrijuit. 'Dat is een aparte jacht, met kogels'.

De jachtopziener vertelt parttime bij meneer Loudon te werken, voor de rest drijft hij een benzinepomp. 'Jammer, want jachtbeheer is het mooiste wat er is'. Met de vierduizend jagers die vorige maand Den Haag belegerden is hij furieus op de minister. 'Wat eeuwenlang z'n nut heeft bewezen wordt door deze minister afgeschoten. De publieke opinie is tegen ons. Stom, want zonder jachtbeheer zijn veel diersoorten ten dode opgeschreven. Het is beheren of kreperen'. Hij verwijst naar natuurreservaat De Wieden in Overijssel waar biologen hebben vastgesteld dat honderden reeën en hun kalveren op de rand van de hongerdood balanceren. 'Ze verloederen en verkommeren. Een jager kan er zegenrijk werk verrichten, met gericht afschot. Maar Natuurmonumenten beroept zich op zelfregulatie. Laat maar kreperen'. Zelfregulatie, hij spuugt er op. 'Weet je wat dat bijvoorbeeld betekent. Dat mensen hier op het landgoed hun hond uit de auto zetten en vervol-

gens het hazenpad kiezen. Wat veelvuldig gebeurt. Als ik niks doe richten ze een slachting aan. Wat doe ik dus? Ik schiet ze af. Zonder pardon'.

Aan de geluiden te horen jaagt het gezelschap een schare fazanten in het nauw. 'Blijven kloppen, daar lopen ze'. Een paar tellen later vliegen ze de jagers tegemoet.

Lunchtijd op het kasteel. De drijvers spoelen de laarzen af in de gracht en schurken samen in de kelder, aan een lange tafel met legio broodjes en bier. De nieuwste bakken daveren door de gewelven. Een verdieping hoger, in de zitkamer, geven de heren zich over aan sterke drankjes en dito verhalen. Waarom jagen ze eigenlijk? Haha, goeie vraag. Daar weten ze wel een antwoord op. De Cliché's buitelen als hazen over elkaar. 'Voor een goed faunabeheer heb je de jacht nodig. Het is vreten of opgevrotten worden. Het beste scharrelvlees ligt bij de poelier'. Wat gebeurt er als je niet jaagt? 'Dan verloederen veel diersoorten, bij gebrek aan natuurlijke vijanden. Als je lief wilt zijn voor 't konijntje dan moet je alle vossen doodslaan. Een vos bij je vuilniszak, is dat natuur'? De jager is een bedreigde diersoort geworden, vindt het gezelschap. Ze vrezen het ergste voor de toekomst. 'Het jachtrecht wordt niet meer gerespecteerd. Het parlement is bevolkt met sentimentele stadsmensen'.

Andere vraag: wat maakt voor hen het jachtplezier uit? Daar weet jonkheer Loudon als voorzitter van de Stichting Actief Faunabeheer, de natuurlijke vijand van Kritisch Faunabeheer, een antwoord op. 'Zodra je jaagt word je deelnemer van de natuur. Dat is het grote genot, deelnemer zijn. Terwijl een wandelaar, een fotograaf en een vogelepieter toch altijd toeschouwer blijven'.

Dieren doodschieten, verschaft dat genot? Nee, dat is het foute woord, vinden de heren. Loudon, die al bijna veertig jaar jaagt: 'Kijkt u eens, een definitie van de jacht is het opsporen en bemachtigen van wild. Het opsporen doen de drijvers, het bemachtigen is een zaak van de jagers. Jagen, hoe plezierig ook, is een hoogst ernstige zaak, waarbij we

een strenge erecode hanteren. Het is geen kwestie van uit de weg ruimen. Het mooie is, dat het beest door z'n onvoorspelbaar gedrag, een sportieve kans heeft. Het doodschieten is vaak het onvermijdelijke slot, maar niet het doel van de jacht. Dat is een goed faunabeheer'. De opwinding zit in het schieten, niet in het doden, zegt iemand. 'Als we konden zouden we de beestjes weer tot leven wekken. Dat zou wel zo makkelijk zijn voor een volgend keer'. Grinnikend gaan de heren aan tafel.

In de eetzaal met veel tafelzilver, omringt door voorouderlijke staatsieportretten, genieten we de maaltijd. De gerechten, vanuit een belendende kamer door een witgejaste bediende geserveerd, komen vrijwel allemaal van eigen bodem, meldt de gastvrouw trots. De conversatie kabbelt op golfjes beurskoersen en de dure plichten van een landgoedbezitter. 'De hectares breien we financieel wel rond, maar het huis is de witte olifant'. Het uitzicht op de slotgracht is een

sprookje. Willemien wijst op de aangevlogen nijlganzen, haar nieuwste troeteldieren. 'Straks zijn ze net zo tam als de eenden', meesmuilt haar echtgenoot. 'We hebben de jacht op de gracht al af moeten schaffen. Je krijgt die verwende schepsels de lucht niet meer in'.

Ook de middagdriften zijn succesvol; fazanten als rijpe appels. Geen vos te zien. 'Die is slim genoeg om van de dekking te profiteren', zegt de 'generaal'. Hij wijst op een

vluchtende ree. 'Schitterend hè'. Op reeënjacht gaat hij nooit. 'Weinig sportieve lol aan in dit land. Ik zou het wel 's in Schotland willen doen. Dat gaat daar heuvel op heuvel af. Maar m'n hernia weerhoudt me'. Daisy, de probleemhond, heeft een haan opgebracht. Mevrouw meldt het voorval opgetogen aan haar man. 'Fantastisch, schat'. Dan is er toch nog hoop voor die hond, grinnikt een vriend.

Het laatste hoornsignaal weerklinkt, de jacht is teneinde. De drijvers hangen de buit aan een houten bok op de wildwagen, kop aan kop. Een doodstillevens in wondermooie kleuren. Een paar 'nazoekers' struinen het terrein af. 'Deze heren zijn geen knallers, maar echte jagers. Hier wordt alle wild opgeraapt'.

Met de meeste drijvers op de wildwagen gaat het op naar het kasteel, dat in mistige verte ligt te lonken. De grappen zijn niet van de lucht, ons kent ons. Het schemert als de buit op het voorplein in tableau wordt gelegd. Op plechtige toon draagt de jachtopziener de oogst over: 51 hanen, 22 hennen, twee hazen en één Vlaamse gaai. 'Prachtig resultaat', reageert de jonkheer vergenoegd. De jachtopziener mag elke jager twee uitgelezen beesten aanreiken, met een handdruk en een prevelementje. De journalist krijgt ook een fazant mee naar huis. De drijvers ontvangen slechts dankwoorden, volgens aloude herendienst. De jonkheer: 'We doen er wat in de diepvries, de overige beesten gaan naar de poelier'.

Enige aandrang ten spijt willen de heren jagers niet op de foto. 'Nee, we timmeren niet aan de weg', zegt de gastheer. 'Er is al genoeg kritiek op de jacht. Een foto van het tableau met de drijvers vind ik al een geweldige tegemoetkoming'.

Het begint te regenen. De drijvers druipen af, de heren drinken nog een slokje op het huis. Bij de auto neem ik afscheid van de jachtopziener. 'Ik hoop dat u vandaag duidelijk is geworden, dat er veel meer om de jacht heen hangt dan het doodschieten van een dier'.

Met toestemming overgenomen uit: Apeldoornse Courant, Arnhemse Courant, Gelders Dagblad, Deventer Dagblad, Overijssels Dagblad.

Rita: 'Mijn hele huis is één groot SKF-archief. Wanneer het hier uit mijn kantoor groeit gaat het

naar de kelder. Als het in de ene kelder niet meer past, gaat het naar de andere kelder. Ik vind het leuk om

mensen met vragen zo snel mogelijk te bedienen zodat zij op eigen kracht kunnen werken. Dat

betekent wel dat ik met het geluid van de fax naar bed ga en er ook weer mee opsta' (foto: Rob Busser)

SKF - ers van het eerste uur:

Rita Stockmann: 'Langzaam aan is de tijd gekomen dat wij gaan oogsten'.

Harm Niesen: Goede jagers bestaan niet.

HET INTERVIEW

HET BEGIN

Harm: We hebben SKF opgericht in december 1975. Uit ongenoegen. Ik was voorzitter van de vogelwerkgroep Noord-Holland. De toenmalige minister vroeg om advies over de jacht op bepaalde vogelsoorten naar aanleiding van een aanstaande Jachtwetswijziging. De Vogelbescherming adviseerde de goudplevier bejaagbaar te laten. Het vangen van goudplevieren met netten was volgens deze organisatie 'best een aardige traditie'. Dit bleek bij meer grote clubs zo te liggen.

Rita: Wij hadden al enige ervaring in Oosterbeek opgedaan, een gemeente met veel bos. De plaatselijke notabelen, waaronder de burgemeester, knalden er lustig op los. Wandelaars waren hun leven niet zeker. Op zaterdagmorgen kwam de burgemeester met gevolg de eendjes in de eendenvijver doodschieten. Terwijl er kinderen aan het voeren

waren. Dat kon zo niet langer. We zijn een Jachtwet gaan kopen en hebben gekeken wat er allemaal fout was aan deze manier van jagen. Dat was makkelijk. Na een aantal zeer boze brieven en veel publiciteit besloot de gemeente de jacht niet meer te verpachten aan plezierjagers. Ze heeft een eigen toezichthouder aangesteld en dat is nu nog steeds zo.

DOELSTELLINGEN

Harm: We vroegen ons af hoe het kon dat de grote dieren- en natuurbeschermingsorganisaties zo gemakkelijk een jagersstandpunt innamen. Al snel bleek dat in de besturen belangrijke figuren uit de jachtwereld zaten. Aan de hand van een enquête werd duidelijk dat de plaatselijke vogelwerkgroepen het niet eens waren met de Vogelbescherming. We hebben toen de PPR nog zo ver gekregen dat ze een flink

Harm: 'Het is bij SKF-ers net als bij jagers. Die zeggen altijd dat ze bet doen omdat het zo hard nodig is. Dat zeggen wij ook. Maar het belang-

rijkste is dat je het leuk vindt. Ook al is het nog zo hard nodig, als ik er de pest aan had, deed ik het niet' (foto: Archief SKF).

aantal amendementen inbrachten tijdens de behandeling van de Jachtwet in de Tweede Kamer. Slechts het verbod op gifeieren en klemmen is uiteindelijk overgenomen in de Jachtwetswijziging van 1976. Duidelijk was geworden dat we een club moesten hebben die de jacht bleef volgen. Omdat we geen jagers als leden wilden hebben, zijn we een stichting geworden.

Rita: Het doel was onder andere de dubieuze beeldvorming over bepaalde diersoorten bloot te leggen. De vos had de kwalificatie van 'slecht' dier gekregen. Jagers deden daar maar al te graag aan mee. We zaten nog in de 'Rien Poortvliet-periode'. Poortvliet vertelde wekelijks frank en vrij bij de NCRV hoe mooi dieren waren, hoe graag hij ze schilderde en hoe nodig het was ze kapot te schieten. Wij voelden ons geroepen om dat beeld recht te trekken en de mensen door middel van ons blad op de hoogte te stellen van de juiste

feiten over die belaagde diersoorten. Dieren zijn niet goed of slecht, maar hebben een bepaalde functie in de natuur. Het vergt heel wat kennis om dat te doorgronden.

Harm: Behalve de jacht wilden we alle foute vormen van 'natuur-beheer' aanpakken. Ons eerste symposium ging over het rapen van kievitseieren. Iedereen die daar ook maar iets over te zeggen had, kwam er op af. Ook mensen met veel gezag. Dat was vrij nieuw. Het onderwerp was voor 'normale' Nederlanders nog nauwelijks interessant. Iemand die naar vogels keek was wereldvreemd. Tegenwoordig staat het meteen in de krant als iemand ergens een raar vogeltje heeft gezien. De betrokkenheid bij natuur en milieu is enorm toegenomen.

ACTIEVOEREN

Rita: We hebben altijd actie gevoerd. Een aantal acties is hard aangekomen, zowel bij de pers als bij de jagers. Een daarvan was de befaamde actie in Kampen tegen het gebruik van levende lokganzen (1986). Die ganzen werden vastgezet in de buurt van een jachthut. Met fluitjes, gefladder en voer werden de wilde ganzen gelokt en vervolgens afgeschoten. In de buurt van Kampen was een jachtcombinatie die massaal gebruik maakte van lokganzen. We zijn daar met een stuk of twaalf auto's vol activisten naartoe gegaan. De jagers waren compleet overrompeld en begonnen om zich heen te slaan. Op een gegeven moment sloegen ze in op de camera. De actie heeft toen zoveel publiciteit losgemaakt dat het gebruik van levende lokganzen niet lang daarna verboden werd. We nemen vaak journalisten mee naar een jachtpartij. Je kan veel horen over de jacht, veel lezen, je kunt je er ook wel wat bij voorstellen, maar je kan er het best over meepraten door -onaangekondigd- bij een jachtpartij te gaan kijken. Niet alleen zie je dan hoe jagers zich tegen dieren gedragen, maar ook hoe ze met mensen omspringen.

Harm: Ze worden bij het minste of geringste agressief. Kennelijk komen er kwalijke eigenschappen naar boven als je een stel jagers en een fles jenever in het open veld zet.

SUCCESEN

Harm: Het succes van SKF is dat het grote publiek en de beleidsmakers een aantal van onze gedachten -soms letterlijk- hebben overgenomen. Bijvoorbeeld dat de natuur heel goed in staat is zichzelf te reguleren. Dat mensen niet de functie hebben om precies van soort tot soort te bepalen wat er in een bepaald gebied mag leven. Als een vos een jong konijn vangt, noem je dat geen schade. Het is een van de meest natuurlijke processen die je je maar kan voorstellen.

Rita: Ik denk dat iedereen die betrokken is bij de organisatie van de jacht nu goed weet dat een grote groep mensen, aangevoerd door SKF, het niet eens is met hun activiteiten. Vroeger werd dat weggewuifd met 'ach, die zijn jaloers, die hebben niet zoveel land als wij' of 'het is gewoon langharig werkschuw tuig'. Dan zeiden ze 'ga toch weg, ga werken'. Nu weten ze dat we een club zijn die het jagersimago aan het wankelen heeft gebracht. Ze zullen niet meer herstellen van de klappen die we ze van het begin af aan continu hebben uitgedeeld. Laatst stond in het NRC-Handelsblad een interview met de voorzitter van Actief Faunabeheer (een jagersclub, red.). Hij vreesde dat we straks alles natuur noemen en dat de minister vervolgens zegt: 'In natuurgebieden wordt niet meer gejaagd'. Een soort koude sanering. Ik denk dat die vrees gegrond is. Langzaam aan is de tijd gekomen dat wij gaan oogsten.

TOEKOMST

Rita: De toekomst? Dat wordt hard werken. De voorstellen voor de nieuwe Flora- en faunawet weerspiegelen een kentering in het denken. Dat vergt van ons een nieuwe werkwijze. Wanneer in de wet een zogenaamde 'omgekeerde bewijslast' wordt vastgelegd, dus wanneer jagers eerst moeten aantonen dat er werkelijk sprake is van schade alvorens ze een vergunning krijgen, dan ligt er voor ons een gigantische taak om aan te wijzen waar dingen fout gaan. Bijvoorbeeld wanneer schade geënceneerd wordt of provincies niet stevig genoeg in hun schoenen

staan en klakkeloos de jagers hun zin geven. We zullen waarschijnlijk nog meer dan nu het geval is de gang naar de rechter maken voor een onafhankelijk oordeel. Er zijn vaak heel wat procedures nodig om een nieuwe wet gestalte te geven. Dat is arbeidsintensief en kostbaar.

Harm: Er is nog steeds een ongelooflijk verschil tussen wat men denkt van de jacht en wat er werkelijk gebeurt. Dat moeten we blijven ontmaskeren. Ik liep als jongen vaak in de duinen. Daar werkte een jacht-opzichter waar nog redelijk mee te praten viel. Hij fokte fazanten. In van die hokken waar de jonge fazantjes in en uit konden lopen. Als in die buurt een ransuil of een torenvalk zat te broeden, werd die gewoon op z'n nest kapotgeschoten. 'Eén fazant kost mijn baas driehonderd gulden, dan laat ik ze toch niet opeten door een torenvalk?', aldus de jachttopzichter. De wetgever in Den Haag kan wel zeggen dat torenvalken beschermd zijn, maar dat interesseert zo'n vent niks. Oftewel je moet de kat niet op het spek binden. Je vraagt om ellende als je de jager zichzelf laat controleren. De jacht moet zo sterk beperkt worden dat het voor iedereen overzichtelijk wordt. Dat kan door verschrikkelijk veel restricties te verbinden aan de jacht op de zes soorten die minister Van Aartsen bejaagbaar wil laten. Alleen dan wordt de jacht min of meer controleerbaar.

Rita: Nu zijn een heleboel zaken niet openbaar. Zo kom je bijvoorbeeld niet achter de grootte van een jachtveld, al woon je er midden in. Wij pleiten ervoor dat je ten minste te weten kunt komen wie degene is die met een geweer loopt en of hij daar mag jagen. Een soort identificatieplicht voor jagers.

Daarnaast zou je moeten weten welke vergunningen er worden afgegeven.

Harm: Jagers zijn potentieel crimineel. Je kan ze dus niet ongecontroleerd hun gang laten gaan. Aangezien de overheid kennelijk niet van plan is ze te controleren, moeten anderen dat doen. Zolang er jagers zijn, zal er zoiets als Kritisch Faunabeheer zijn.

Catelijne Verhoeven

Nederland grijpt gretig
naar de wilddis

WILD ETEN EEN ALIBI OM TE BLIJVEN JAGEN

Rita Stockmann

HORECA
ONTDEKT JACHTWILD

Lang voordat de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) ontdekte dat acceptatie van de jacht het beste door de maag gaat, adverteerde Albert's Corner (AC) begin jaren tachtig met wildschotels. En niet zomaar wildschotels! Zij maakten daarbij handig gebruik van de naamsbekendheid van wandelgebieden die het eigendom zijn van Natuurmonumenten (NM). Nadat in de AC Krant werd uitgelegd dat het verantwoord geachte aantal dieren elk jaar door middel van de jacht op peil gehouden werd, kon het smullen beginnen, 'Wildsteak De Imbosch, Wild Zwijn Deelerwoud, Hazebout Posbank, Wildzwijns-kotelet Eperhei, Wildsoep Het Stroese Zand'. Daarmee suggererend dat de wilddis uit de terreinen van NM kwam in plaats van Oost-Europa, China of Argentinië. De AC keten droomde van een gat in de markt. De toenmalige directie van NM maakte daar onder druk van leden van NM snel een einde aan en distantieerde zich van de AC Krant. We hebben de advertenties nooit meer gezien.

WILD ETEN
ALS JACHTLOBBY

Anders is het met de wildgerechten uit de achtertuin van restaurant De Echoput bij Apeldoorn. Daar koket-

**Maar je kunt ook zeggen
dat wild je door de strot
geduwd wordt. Op de
Veluwe kan men geen
restaurant bezoeken of je
wordt uitgenodigd
om wild te eten. De
Achterhoek doet ook mee
met een keten van
wildrestaurants
aangevuurd door de VVV.
Heeft een frisse
boswandeling geen wild te
zien gegeven, dan kun je het
altijd nog in een
restaurant bestellen.
Ook de grootgrutters doen
hun best om de klant over te
halen wild te kopen.
Vanaf september worden
de schappen gevuld,
aanzwellend tot een piek
tijdens de feestdagen.
Na dit hoogtepunt worden
de restanten rap in de
aanbieding gedaan
en gaan we over tot
boetedoening oftewel het
eten van bruine bonen
en spliterwten.**

teren ze openlijk met het Koninklijk wild uit het Kroondomein. Er komen zelfs bekende (jagende) Nederlanders op af sinds er jaarlijks door onder andere de KNJV het Nationale Wilddiner wordt georganiseerd. Daar proeven ministers, staatssecretarissen, kamerleden en andere onmisbare Nederlanders de schietresultaten van menig lid van de BV Nederland. Tussen de gangen door is natuurlijk tijd voor de promotie van de jacht. Men tast er diep voor in de buidel, waarmee niet gezegd is dat voor iedere wildliefhebber het Koninklijk wild ook exquis is. Horeca poelier E. Lebouille benadrukt in een wildpromotie krantenartikel dat voor hem 'alleen wild dat zonder bijvoeding heeft geleefd echt wild is'. En dat kan niet gezegd worden van ons Veluwse 'oerwild', dat het jaarrond met onder andere slachtafval, rotte eieren en eendagskuikens wordt vetgemest.

DAN MAAR LIEVER
EXOTISCH WILD

Voor wie uitgekeken is op eendenlever- mousse, ree- paté, hert en Croûte of wild trio steak van haas,

daarover afhankelijk is van de overige bevindingen. Ernstiger wordt het wanneer er rode punten uitgedeeld worden. Dan heeft men te maken met tetanus, de ziekte van Aujeszky, ernstige leveraandoeningen of varkenspest, vlekziekte of een bacteriële infectie. Aan de hand van kleurenfoto's wordt aanschouwelijk gemaakt hoe long-tbc, darm-tbc, pseudo-tbc, haarwormen in de onderhuid, actinomycose van de onderkaak - en lever, blaaswormen op de buikwand, brutknoden en nog wat ongemakken te herkennen zijn. In veel gevallen is de wildeter overgeleverd aan de bekwaamheid van een kok met ervaring in wildziekten om te ontkomen aan deze lekkernijen. Helemaal discutabel wordt het wanneer de gerant kok en jager tegelijk is, omdat dan van externe controle zeker geen sprake is.

WILD ETEN RECHTVAARDIGT JACHT NIET

Sinds enige tijd roepen de jagers dat de consument er mede schuldig aan is dat de jager jaagt. De jager moet er maar mooi voor zorgen dat de Nederlandse wildhonger bevredigd wordt. Hij voelt zich genoodzaakt patrijzen (een bedreigde vogelsoort waar voor de instandhouding miljoenen gulden aan overheidssubsidie richting jagers gaat) te schieten. De hazenbouten zijn niet aan te slepen en hij trotseert weer en wind om Nederland te voorzien van eendenborst. Maar hoe zit het werkelijk? Uit De Nederlandse Jager van maart 1995 blijkt dat de Nederlandse bevolking gemiddeld ongeveer 100 kg vlees/vis per jaar eet. Daarvan bestaat 0,4 kg uit wild. Slechts 10% van die 0,4 kg genuttigd wild bestaat uit wild van Nederlandse bodem. Dat is 40 gram per hoofd van de bevolking oftewel 1/2500 deel van zijn vleesconsumptie. Dat zijn vier eetlepels 'faunafood' per hoofd van de bevolking. Daar worden jaarlijks 2,5 miljoen in het wild levende dieren, ook de niet eetbaren aan opgeofferd. Niet omwille van de voedselvoorziening, zoals de jagers ons wijsmaken, maar gewoon voor het genot van de jager.

dieren gehouden, geslacht, danwel bejaagd werden, blijft duister en interesseert de wildeter waarschijnlijk net zomin als de vleeseter geïnteresseerd is in de leefomstandigheden van dieren in de bio-industrie.

GEZOND VLEES

Eén van de slogans waarmee de jager op pad wordt gestuurd om zijn hobby te verdedigen is dat wild eten zo gezond is. Je haalt het zo uit de natuur! En... er komt geen keurmeester aan te pas. Je schiet een eend en je eet hem op. Je schiet een ree en schuift hem door de keukendeur van het wildrestaurant. Geen haan die er naar kraait. Is geschoten grofwild geschikt voor consumptie, vraagt de Vereniging Het Reewild in een door hen uitgegeven kleurenfolder. De folder wijst de weg aan de hand van vier kleuren-codes. En dat is even schrikken. Men spreekt over oude (schot) - wonden met bijkomende infecties bij grofwild, paratyfus, pseudo-tbc en tbc. Maar dat levert slechts een blauwe of gele punt op. Dat wil zeggen dat alleen de betreffende delen ongeschikt zijn voor consumptie of dat de beslissing

zwijn en hert kan tegenwoordig gemakkelijk exotisch happen. Wat dacht u van gemserug, rendierbout, de inmiddels niet meer zo exotische struisvogelfilet of gewoon alligatorvlees? Een antiloperug of springbokbout zou ook nog kunnen. Onder welke omstandigheden deze

SAMENWERKING VOGELWERKGROEPEN EN WILDBEHEEREENHEDEN MIDDEN-LIMBURG MISLUKT

MIDDENLIMBURGSE PRAKTIJKEN

Al sedert een aantal jaren geniet Midden-Limburg een slechte reputatie op het gebied van roofvogelvervolging. Een reputatie die, naar het zich laat aanzien, elk jaar verslechtert en die met name is opgebouwd door vervolging van de havik. Zo bedroeg bijvoorbeeld het broedsucces van de havik in de tweede helft van de jaren tachtig slechts circa 80% en in de eerste helft van de jaren negentig was dit nota bene gedaald tot ruim 60%. Niet alleen de havik, maar ook andere roofvogels zoals de buizerd en zelfs de rode wouw zijn slachtoffer van illegale praktijken die erop zijn gericht om de roofvogelstand in Midden-Limburg te reduceren. Met de regelmaat van de klok worden er bijvoorbeeld havikhorsten leeggeroofd, buizerds vergiftigd, nestbomen omgezaagd of, zoals een viertal jaren geleden in Susteren, de horst van een rode wouw doorschoten.

ACTIES

Om paal en perk te stellen aan deze criminele activiteiten hebben de beide Middenlimburgse Vogelwerkgroepen (VWG) 'de Haeselaar' en 'de Roerstreek' geruime tijd geleden de handen ineen geslagen. Om één van de mogelijke oorzaken, de illegale handel, aan te pakken is een drietal jaren geleden gestart met het, door Vogelbescherming in Zeist gefinancierde, 'chippen' van jonge haviken in Midden-Limburg. Dit chippen betekent dat bij jonge haviken een chiptransponder wordt

matiek gewezen, maar moeten ook potentiële havikdieven en handelaars ervan bewust worden dat het stelen van gemerkte haviken en zinloze zaak is en nogal wat strafrechtelijke consequenties in zich bergt.

Omdat er aanwijzingen zijn -zoals bijvoorbeeld de met hagel doorzeefde horsten- dat de oorzaak van een deel van de Middenlimburgse roofvogelvervolging in jagerskringen moet worden gezocht, is vanaf eind jaren tachtig getracht om

Buizerd (foto: Bert Bos).

ingespoten met daarin een unieke, digitale cijfercode. Dit transponder-onderdeeltje zendt die betreffende code uit als er een speciaal scanapparaat op wordt gericht. Op het scherm van de scanner verschijnt dan de code waardoor elke havik afzonderlijk herkenbaar is. Als een opsporingsambtenaar bij een verdachte een havik aantreft kan middels deze code worden vastgesteld of de vogel 'aan de natuur is onttrokken'. De beide Vogelwerkgroepen hebben aan deze acties middels de regionale media telkens uitgebreid aandacht besteed. Hierdoor worden niet alleen de burgers op de proble-

'on speaking terms' met een Wildbeheereenheid (WBE) te geraken. Deze gesprekken verliepen in het algemeen moeizaam en vruchteloos. Het had er destijds alle schijn van dat de betreffende jagersvereniging alleen 'pro forma' of om het imago te verbeteren, wilde overleggen met de VWG. Er werden nauwelijks concrete afspraken gemaakt en/of veelal door betreffende WBE niet nagekomen. Deze teleurstellende

gang van zaken gaf aanleiding om te besluiten niet langer met deze groep jagers contact te houden.

Eind 1995 ontstond echter het initiatief om een contactgroep tussen beide Middenlimburgse VWG's en een viertal jagersverenigingen in het leven te roepen die tot doel had om vanaf het broedseizoen 1996 gezamenlijk een groot aantal broedlokaties, van met name haviken, te controleren. De beide VWG's zijn hierop ingegaan omdat nu daadwerkelijk tot actie zou worden overgegaan. Hierbij werd het voorbehoud gemaakt de horsten ook na 1996 gezamenlijk te blijven controleren als de inspanningen in het broedseizoen 1996 tot zichtbaar resultaat, dat wil zeggen tot een (zeer) duidelijke afname van verstoring en vervolging, zouden leiden.

SAMENWERKING MISLUKT

Sinds de start van de samenwerking zijn door de VWG's de broedgevallen van roofvogels, met name van haviken en buizerds, in het gebied geïnventariseerd. Deze broedlokaties zijn doorgegeven aan de WBE's, die vervolgens het toezicht organiseerden. De eerste controles van de

horsten in het broedseizoen 1996 zijn gezamenlijk door de jagers en vogelaars verricht. Na deze gezamenlijke controles zijn de horsten door leden van de VWG's en de WBE's afzonderlijk gecontroleerd. Hierbij moet erop gewezen worden dat de jagersverenigingen zich verantwoordelijk hebben verklaard voor het welzijn van onder andere de roofvogels in hun jachtterreinen.

Voor het begin van het broedseizoen is in de contactgroep afgesproken dat behalve in de voor het publiek toegankelijke jachtterreinen ook in een aantal afgesloten terreinen gecontroleerd diende te worden. Pas na zeer veel aandringen werd medio april (!) de toegang tot de terreinen geregeld en kon pas eind april / begin mei het eerste bezoek aan deze afgesloten terreinen plaatsvinden. Het bleek niet mogelijk een ander jachtterrein te controleren. Toestemming tot het betreden van dit terrein is nooit door de WBE verleend en dus moest informatie over de broedsituatie op dit terrein op een andere wijze worden verkregen. Het is gebleken dat de nestboom van een havik op dit terrein in het broedseizoen 1996 is omgezaagd. De overige terreinen zijn wel regelmatig gecontroleerd.

Het resultaat van deze gezamenlijke inspanning na het broedseizoen bleek ronduit teleurstellend te zijn. Zo hadden de VWG's, gebaseerd op

gegevens van voorgaande jaren en gebruik makend van uitgangsprincipes van internationale roofvogelkundigen, in 1996 te maken met 21 territoria van de havik. In deze 21 territoria bleken 10 havikparen (met in totaal 36 jonge vogels) succesvol tot broeden te zijn gekomen. Van de 11 mislukte broedsels bleek één horst (met drie jongen) leeggeroofd te zijn. Acht broedsels werden verstoord. Van deze acht was er één in de zogeheten 'eifase' en van één was de nestboom omgezaagd. In twee territoria bleken de haviken om onduidelijke redenen niet meer aanwezig. Opvallend hierbij was dat alle verstoringen door leden van de VWG's werden ontdekt en dat geen enkele verstoring door jagers werd gemeld. Voorts was ook opvallend dat geen van de verstoorde territoria door vogels uit de zogeheten surpluspopulatie werd herbezet. Zoals hiervoor vermeld bedroeg het broedsucces van de havik in de tweede helft van de jaren tachtig ongeveer 80% en in de eerste helft van de jaren negentig slechts ruim 60%. Het territoriumsucces van de havik in 1996 (48%) betekent dan ook een nieuw dieptepunt voor het Middenlimburgse. Dit resultaat blijkt zelfs ver beneden de maat om de havikpopulatie te reproduceren. Door roofvogelkundigen wordt een territoriumsucces van 55% of lager slecht genoemd. Daarnaast is er geen enkel licht geworpen op de vergiftiging van buizerds en de dood van de rode wouw en enkele haviken in 1996.

Door deze resultaten is de onvermijdelijke conclusie dat de extra inspanningen in het broedseizoen 1996 niet tot enigerlei succes hebben geleid. In vergelijking met voorgaande jaren blijkt zelfs het tegendeel waar te zijn. De ledenvergaderingen van de beide VWG's hebben in 1995 gesteld dat de voor het broedseizoen 1996 geformeerde contactgroep als een proef zou gelden, waarbij de continuering zou afhangen van het resultaat van de extra controles. Omdat de proef duidelijk is mislukt zullen beide VWG's dan ook niet langer in de contactgroep participeren.

H. Swinkels

*Een havik voor de
bosrand (foto:
Pieter Eibers).*

MAG EEN 85-JARIGE PRINS JAGEN? EN EEN 29-JARIGE?

Niko Koffeman

Onder de kop 'mag een 14-jarige prins jagen'? deed Tine van Houts in het Algemeen Dagblad van 2 december verslag over de commotie die de deelname van prins William in Groot Brittannië teweeg brengt. Ook het feit dat Prins Charles een gepassioneerd jager blijkt, lijkt moeilijk te rijmen met z'n vermeende liefde voor dieren en de natuur.

Dichter bij huis zien we soortgelijke dilemma's. Ons Oranjehuis kent een lange jachttraditie, die bijvoorbeeld Prins Hendrik de weinig vleierende bijnaam Zwijnen-Heintje opleverde. Speciaal voor de Hofjachten werden wilde zwijnen uit Frankrijk geïmporteerd om in het Kroondomein kort voor de jacht te worden vrijgelaten. En hoewel dergelijke praktijken vandaag de dag wettelijk niet meer zijn toegestaan, doet het Hof er nog steeds alles aan om de zwijnenpopulatie zo groot mogelijk te maken, om elk jaar zoveel mogelijk te kunnen schieten.

Zozeer zijn de zwijnen handtam geworden als gevolg van het bijvoeren dat aan de Enkhoutweg te Niersen elke avond tientallen zwijnen uit de hand van passanten eten. Op 25 augustus (een dag nadat 2 Vandaag toonde hoe tam de op het Kroondomein gefokte zwijnen waren) kwam RVD directeur Eef Brouwers op een ongebruikelijk moment (zondag) naar buiten met ongebruikelijk nieuws. Het Hof zou stoppen met de plezierjacht, de zwijnenpopulatie zou niet meer kunstmatig groot worden gehouden via bijvoeding, er zou naar een natuurlijk evenwicht worden gestreefd en mochten er onverhoopt toch overpopulaties ontstaan, dan zou er slechts sprake zijn van

beheersjacht. Zo werd 't verteld aan een verslaggever van het Algemeen Dagblad en zo stond het op 26 augustus op de voorpagina. Het bericht leek te mooi om waar te zijn, en dat was het dan ook. Koningin Beatrix wilde weliswaar af van de ongewenste publiciteit rond de Hofjachten, maar wilde wel degelijk dat de Hofjachten voortaan doorgang zouden vinden. Omdat dat paste in de opvoeding van Willem-Alexander en omdat dat paste in de verplichtingen van ons vorstenhuis naar andere vorstenhuizen die elkaar bij toerbeurt uitnodigen voor een jachtpartij, bij voorkeur niet op kleiduiven. In de Volkskrant van 10 september valt te lezen hoe de Majesteit de ministers Van Aartsen en Zalm op het matje riep en liet weten dat ze geen beperkingen wilde voor de Hofjachten. Saillant detail: Prinses Margriet, bewoonster van jachtslot Het Loo, liet dezelfde ministers weten wel een einde te willen zien komen aan de Hofjachten, waar haar echtgenoot en zonen met overgave aan deelnemen! Maar de Majesteit trok aan het langste eind, en daarmee werd de RVD gedwongen tot een publicitaire U-bocht, die werd ondersteund door de beantwoording van Kamervragen door minister Van Aartsen. Nee, er was nooit sprake geweest van het

stoppen van de plezierjacht, de zwijnen moesten bijgevoerd blijven worden uit oogpunt van dierenwelzijn en ja, de prinsen mochten blijven jagen, maar dan wel onder leiding van ervaren jachtopzieners. Zo was het overigens altijd al geweest en zo moest het kennelijk blijven!

Inderdaad werd in de afgelopen weken herhaaldelijk de geblindeerde Mercedes van Prins Bernhard in het jachtveld gesignaleerd tijdens de Hofjachten en op 1 november werd Prins Willem-Alexander met 't jachtgeweer tussen de knieën betrapt door waarnemers van Stichting Kritisch Faunabeheer toen hij in een blauwe BMW naar z'n post in het jachtveld vervoerd werd. Niks beheersjacht maar pure pretjacht. Want wie kan volhouden dat ongeofende en hoogbejaarde schutters een rol van betekenis zouden kunnen spelen in het beheren van de fauna? Zomin als het voor de hand ligt de prinsen met een kettingzaag het bos in te sturen om het struweel te dunnen waar nodig, zomin ligt het voor de hand de prinsen zwijnen te laten doden die voor dat kenne-

lijke doel gefokt zijn. En ook voor het reguleren van 'natuurlijke overpopulaties' ligt het meer voor de hand geërfende, professionele jagers dit 'noodzakelijk kwaad' te laten verrichten, dan er dierenwelzijn door in gevaar en prins en opspraak te laten komen. Wel of niet jagen voor je lol is geen kwestie van leeftijd maar van fatsoen en respect voor de natuur. Natuurlijk kan je volhouden dat prins William nog wat jong is om door z'n vader tot wredeheden te worden aangezet, net zo goed als prins Bernhard na z'n recente staar- en pacemaker-operatie wat oud geacht mag worden om doeltreffend 'faunabeheer' te plegen. Maar ook onze 29-jarige Kroonprins -volgens de historicus Kikkert een slecht schutter- zou z'n opleidings-tijd voor het Koningsambt beter kunnen besteden dan met het opwachten van in z'n armen gedreven zwijnen die in paniek te hoop lopen tegen een wildraaster en geen andere keus hebben dan onze Kroonprins -en daarmee hun dood of verminking- tegemoet te rennen. Voorstanders van de middeleeuwse zwijnendrijfjacht zullen tegen-

werpen dat alle Prinsen jaarlijks een zwartwildbrevet moeten behalen om zwijnen mogen schieten. Net als de overige circa 500 adellijke-, koninklijke en overige gelegenheidsjagers in ons land die zwijnen willen schieten. Wie weet hoe dit kermis-examen in z'n werk gaat zal echter niet gerust gesteld zijn.

Op een schietbaan (de Oranjes hebben hun eigen examenbaan om pottenkijkers te weren) moet de examenkandidaat op een papieren zwijn schieten dat over een toneel voorbij schuift met 10 km/uur. Ter vergelijking, een opgedreven zwijn in de vrije natuur haalt een snelheid die zesmaal zo hoog ligt. Mist de jager tijdens z'n examen dan mag hij direct daarna herexamen doen, iets wat geheel niet in overeenstemming is met de praktijk. Een aangeschoten zwijn kan daar nog weken krepere met afgeschoten poten of snuit! Ruim 25% van de jagers blijkt bij de eerste poging om het zwartwildbrevet te halen te falen. De herkansing bestempelt ze later op de dag alsnog tot 'geërfend schutter'. Dit hele circus wordt opgevoerd voor een gemiddeld afschot per jager

van slechts 1,5 zwijn. De decimaal heeft overigens meer dan één betekenis, omdat heel veel dieren -zoals gezegd- maar half geraakt worden en gewond krepere in het bos.

Door de drijfjacht af te schaffen en te vervangen door een aanzitjacht door professionals zou heel veel onnodig dierenleed voorkomen kunnen worden. Sinds 1977 is de jacht op zwijnen in principe gesloten, met uitzondering van calamiteiten die niet op diervriendelijke wijze op te lossen zijn. Door overpopulaties uit te lokken gaat onze Koninklijke familie welbewust in tegen de bedoelingen van de wetgever, waarmee ze zich schuldig maakt aan 'fraus legis'.

Het is onbegrijpelijk hoe sommige natuurbeschermingsorganisaties zich kunnen blijven associëren met een zo schietgrage Prins en hoe natuurbeschermers met droge ogen een Gouden Ark kunnen accepteren van een Prins die weerloze dieren doodt voor z'n genoegen. Hare Majesteit heeft er alles aan gedaan de Hofjachten dit jaar buiten het gezichtsveld van het publiek te laten plaatsvinden.

Iedereen die zich in de nabijheid van het Kroondomein waagt op de vrijdagen dat er gejaagd wordt door het Hof krijgt een auto van Koninklijke marechaussee of regiopolitie Noord- en Midden-Gelderland aan zich gekoppeld, die hem of haar de gehele dag volgt. Ook journalisten en fotografen krijgen een dergelijke VIP-behandeling op kosten van de belastingbetaler. Zelfs vliegtuigen volgen de verrichtingen van waarnemers rond de jachtpartijen. Het jachtgenot van een paar Prinsen houdt een leger van meer dan honderd beveiligingsmensen van de straat. Er moeten simpeler manieren te bedenken zijn om werkgelegenheids- en andere problemen in dit land op te lossen!

Iedereen die zich in de nabijheid van het Kroondomein waagt op de vrijdagen dat er gejaagd wordt door het Hof krijgt een auto van Koninklijke marechaussee of regiopolitie Noord- en Midden-Gelderland aan zich gekoppeld, die hem of haar de gehele dag volgt (foto: Harry Voss).

Jagers bijeen

JAGERS LOPEN TE HOOP IN DEN HAAG

Op 15 oktober kwamen vanuit alle delen van het land meer dan 4000 jagers bijeen in de Dr. Anton Philips-zaal in Den Haag om uiting te geven aan hun frustraties over de nieuwe Flora- en faunawet. Hoewel de huidige voorstellen van minister Van Aartsen 90% van de jachtbuit ongemoeid laten, zijn de jagers zeer verbolgen over het feit dat hun hobby op enige wijze ingeperkt wordt. Na een georganiseerde vossenhetze in vrijwel alle landelijke en regionale kranten en intensief lobbywerk in Den Haag kwamen de jagers op de eerste dag van het jachtseizoen bijeen om hun wonden te likken. Na te zijn toegeblazen door in potsierlijke kostuums gestoken jachthoornblazers, werd de jagers een hart onder de riem gestoken door jagersvriend en oud-minister Gerrit Braks en door de met KNJV stropdas getooide VVD senator Hans Wiegel. Buiten werd gedemonstreerd door enkele tientallen actievoerders van Dierenbescherming en

Stichting Kritisch Faunabeheer. De publiciteit na afloop gaf vooral aandacht aan de tegendemonstratie van dierenvrienden en belichtte de verongelijkte toon die de jagersmanifestatie kenmerkte. In het NOS-journaal liet minister Van Aartsen weten zich weinig aan te zullen trekken van het jagersprotest. Toch valt te vrezen dat de jagerslobby nog veel kwaad kan aanrichten. Met name CDA en VVD hebben het in hun inbreng voor de Flora- en faunawet zo nadrukkelijk

opgenomen voor de belangen van de jagers, dat teruggedraaien van een aantal aangekondigde maatregelen dreigt. Binnenskamers vierten de jagers al feest in de overtuiging dat de beschermende maatregelen voor vos, kraai, ekster en gaai wel ongedaan gemaakt zullen worden. Er wacht ons nog een stevig gevecht om de aangekondigde verbeteringen te effectueren. Minister Van Aartsen verdient onze steun bij het terugdringen van onnodig dierenleed!

*We gaan weer
beginnen...*

... waarbij de frustratie van de jagers duidelijk zichtbaar was.

Om de jacht te stoppen...

... zullen de jagers zich in de toekomst gaan tooien met de fraaie titel van faunabeheerder.

De jacht gaat echter 'gewoon door' onder de noemer fauna-beheer.

(foto's: Rob Busser).

HET EINDE VAN EEN CULTUURVOLGER?

BESCHRIJVING

De hamster -niet te verwarren met de goudhamster- is een 20 tot 35 cm lang beestje, met een gewicht tot 500 gram. Kenmerkend is de bontgekleurde vacht; een zwarte buik, een oranjebruine rug en gele wangen. Neus, lippen, keel en pootjes zijn wit. De hamster wordt in Nederland van oudsher verbonden met de aanwezigheid van kleinschalige akkerbouwgebieden met akkers, bermen, graften en holle wegen op de löss en leemgronden. Het dier leeft in ondergrondse burchten in kruidenrijke bermen en op akkers met granen, aardappels en bieten. In de zomer zijn deze burchten 40-60 cm diep en in de winter tot meer dan 2 meter. Het dier leeft buiten de voortplantingstijd solitair en is hoofdzakelijk 's nachts actief. Hamsters zijn alleseters. Zij voeden zich met kleine insecten, wormen, planten (dicotylen), peulvruchten, wortels en knollen. Voor de winter leggen de dieren in hun winterburcht een voorraad aan van graan, korrels en ander voedsel tot enkele kilo's. Op bietenakkers kan enige vraatschade ontstaan. Op graan- en maïsakkers is nog geen vraatschade aan jonge en groene plantendelen vastgesteld. In de herfst worden wel jonge graanplanten als nestmateriaal gebruikt.

INVENTARISATIE

In juli en augustus 1994 werd op initiatief van de Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg met subsidies van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) en de provincie Limburg een inventarisatie uitgevoerd van het voorkomen van de hamster op akkers na de graanoogst. Ook eerder verspreidingsonderzoek vond steeds op graanakkers na de oogst plaats.

Het resultaat van de inventarisatie 1994 was een bevestiging van wat reeds vermoed werd. Het aantal burchten, de helft met recente bewoningssporen, en de verdeling per deelgebied tonen aan dat de situatie van de hamster zeer kritisch is. De eertijds als cultuurvolger zo geroemde hamster is vrijwel geheel uit het huidige Limburgse akkerlandschap verdwenen. Kleine populaties zijn nog aanwezig op het Plateau van Margraten en de akkerbouwgebieden tussen Gronsveld en Meerssen, pal ten oosten van Maastricht. In Midden-Limburg worden op enkele plaatsen burchten gevonden.

De achteruitgang van de verspreiding met een verlaging van de populatiedichtheid in het agrarische landschap wordt mede veroorzaakt doordat veel akkers zijn omgezet in gras- en maïsland, door de hamster gemedend. De uitbreiding van woonwijken, wegeaanleg, industrie-terreinen en het opruimen van kleine landschapselementen als graften en holle wegen heeft bijgedragen aan de afname van de leefgebieden. Verder hebben de hamsters de gevolgen van chemische onkruidbestrijding moeten ondergaan. Het plaatsen van dassenrasters heeft de migratiemogelijkheden van de hamster in Zuid-Limburg nog verder aangetast.

NIET BEDREIG?»?

Op Europees niveau werd de bedreiging van de hamster al veel eerder duidelijk, gezien de vermelding als bedreigde diersoort in de Conventie van Bern (1979) en in de Habitatrichtlijn (1992). Een soortenbeschermingsplan, meer gericht op biotoopbescherming, werd opgesteld om de soort voor een volledig uitsterven in Limburg te behoeden. Dit soortenbeschermingsplan werd in maart jl. gepresenteerd. Van deze

biotoopbescherming zullen ook andere bedreigde soorten profiteren als roggelelie, bolderik, vlinders en vogels als de grauwe gors, patrijs en de veldleeuwerik. Gekozen is voor een aangepast landbouwbeheer tegen vergoeding ondermeer in de vorm van tolereren van kruiden in akkerranden of op akkers. Een speciale regeling werd getroffen voor burchten buiten de concentratiegebieden. Verspreidingsonderzoek na de graanoogst in 1994 leverde nog enkele kleine, geïsoleerde populaties hamsters op, onder andere ten noorden van Bocholtz. Opmerkelijk is dat er nog verspreid wat geïsoleerde burchten en enkele verkeersslachtoffers worden aangetroffen. Waar bij de hamsterinventarisatie 1994 geen hamster-voorkomen meer werd gevonden, zoals bijvoorbeeld in Stein, werden naderhand toch hamsterburchten opgemerkt. Het aantal jaarlijks gevonden hamsterburchten is dermate laag, dat de hamster een zeer ernstig bedreigde diersoort is. Hoe het dier in een sterk versnipperd leefgebied in Zuid- en Midden-Limburg als soort nog kan voortbestaan, blijft een raadsel. Het is niet mogelijk duidelijk te redeneren aan te geven, waarom het ene gebied wel bevolkt wordt en het andere gebied niet. Duidelijk is dat de nog aanwezige hamsters niet enkel op akkers kunnen overleven en overleefd hebben.

Eerst begin 1995 verklaarde de minister van LNV, Van Aartsen, in de Tweede Kamer dat bij landinrichtingsprojecten, ruimtelijke ordening en ontwikkeling tot nu toe geen rekening gehouden wordt met de bescherming van de hamster en zijn leefgebied. De hamster is in Nederland als een niet bedreigde soort beschouwd, één van de oorzaken, dat het dier nu vrijwel uit het akkerlandschap is verdwenen.

Leo Backbier

KIEVITS- EIEREN RAPEN

Het lijkt een gebed zonder end te worden. Het allereerste symposium dat SKF organiseerde, begin 1977, was gewijd aan dit anachronisme. Sindsdien is er in de situatie niets verbeterd, integendeel. De boeren bewerken het land steeds intensiever en vroeger. Ieder kind kan uitrekenen, dat er voor het uitbroeden van de eieren met de huidige raapperiodes gewoon geen tijd meer is. Ja, maar er worden toch op grote schaal nestbeschermers geplaatst, zult u zeggen. Het is nog maar de vraag wat dat uithaalt. Ondanks de beweringen van het tegendeel, zijn er ook in Friesland vele malen meer rapers dan beschermers. En wat is een beschermer? Eerst tientallen nesten leeg roven en vervolgens een enkele beschermen? De schade die alle activiteiten van rapers en beschermers door hun verstoring veroorzaken, is groot. Niet in het minst onder diersoorten, opgejaagde hazen bijvoorbeeld, waar de belangstelling van de 'weidevogelbeschermer' helemaal niet naar uit gaat.

Juist door alle verstoring krijgen de, door deze mensen zo gehate, kraaien en meeuwen de kans hun heilige jonge weidevogels te grijpen. Zonder hun aanwezigheid zijn weidevogels uitstekend in staat zichzelf te beschermen. Enkele jaren geleden heeft de Tweede Kamer besloten het rapen voorlopig maar niet te verbieden.

Ondanks de EG-Vogelrichtlijn die ons land dit dwingend oplegt en geen enkele ruimte laat voor de grootscheepse eieroverij zoals die nu plaats vindt. Ook niet nu de rapers zogenaamd de verplichting hebben om ook aan nestbescherming te doen.

Die beslissing werd vooral ingegeven door een literatuurstudie van twee Leidse ecologen, waaruit als conclusie kwam, dat niet aangetoond was dat het eierrapen schadelijk was voor de kievit. Achteraf blijkt één van deze onderzoekers zelf een groot liefhebber van kievitseieren te zijn... . Erg jammer dat de Tweede Kamer zo weg liep met dit rapport, je zou haast zeggen dat het ze wel bijzonder goed uitkwam. Want vraagtekens zijn er genoeg te plaatsen. Er zijn wel degelijk schadelijke gevolgen, bij kieviten en bij andere weidebewoners, van het eierrapen aan te tonen. Dat de totale populatie er door achteruit gaat is net zo moeilijk aantoonbaar als de positieve effecten van weidevogelbescherming. Maar moeten we daar op wachten? Kievitseieren zijn van kieviten en daar horen mensen met hun vingers vanaf te blijven. Fries of geen Fries, het is een kwestie van beschaving.

Dat de EG het verbiedt is mooi meegenomen. We zullen zien of we bij het Europese Hof een klacht in kunnen dienen, want ook in de Flora- en faunawet dreigt het eierrapen mogelijk te blijven.

Harm Niesen

Kievit (foto: Mike Weston).

HET WNF EN DE ZEEAREND

Dit voorjaar kondigde het Wereldnatuurfonds (WNF) met veel tam-tam aan, dat de zeearend in ons land zou worden geherintroduceerd in het 'nieuwe' natuurgebied de Gelderse Poort. Al sinds 1994 bleek het WNF met de plannen daarvoor bezig te zijn geweest. De zeearend moet de kroon worden op de nieuwe natuur, een imposante roofvogel die van veraf is waar te nemen moet iedere bezoeker doordringen van de grootse daden, die in het gebied zijn verricht. De toegestroomde bezoekers zullen ervan overtuigd raken, dat hun gulle gaven goed zijn besteed. Probeer datzelfde effect maar eens te bereiken met een minuscuul kwetsbaar plantje achter prikkeldraad en bordjes 'Verboden Toegang'. Tijdens de voorbereiding van het project heeft het WNF intensief contact gehad met de valkeniers, die eenzelfde experiment in Tsjechië hebben uitgevoerd. Valkeniers, dus al een eerste reden om wantrouwend tegenover het project te staan. Er werd een workshop georganiseerd, waar vele organisaties, maar niet SKF, in de gelegenheid werden gesteld hun mening over het project te geven. En tenslotte heeft ook de Raad voor het Natuurbeheer advies over de zaak uitgebracht. Een vernietigend advies, waar wij ons zonder meer bij aan kunnen sluiten. Zeearenden zijn namelijk helemaal nooit weg geweest uit ons land en van herintroductie kan dus helemaal geen sprake zijn.

Het is in strijd met internationale afspraken daarover. Om onverklaarbare redenen heeft de minister toch een vergunning voor het project verleend. Er komen de laatste jaren zelfs steeds meer jonge zeearenden in ons land overwinteren en de broedgevallen naderen, via Noord-Duitsland, ook steeds dichterbij onze grenzen. Dit jaar broedde het eerste paar in Denemarken. Het is dus slechts een kwestie van tijd en ze zullen ook in ons land gaan

broeden. Als dat onverhoopt niet gebeuren zou, is uitzetten ook niet zinnig. Maar het WNF heeft louter om commerciële redenen geen zin om langer te wachten. Daarvoor mogen dan maar liefst vijftig zeearenden aan de natuur worden onttrokken. Vijftig, men gaat er dus -terecht- al van uit, dat die het lang niet allemaal zullen overleven. De verstoring die dat in de kwetsbare Noord- en Oost-Europese broedpopulatie veroorzaakt, is onevenredig groot.

Kritisch Faunabeheer is niet alleen tegen jagers. Ook tegen andere vormen van misbruik voor privédoeleinden van natuur. Wij hebben dan ook bezwaar gemaakt tegen het verlenen van deze vergunning, en niet als enige. We houden u op de hoogte.

Harm Niesen

KORT GEDING VAN KRITISCH FAUNABEHEER TEGEN LODEN MANTELORGANISATIE JAGERS

Op maandag 2 december 1996 diende voor de Amsterdamse rechtbank het kort geding dat Stichting Kritisch Faunabeheer heeft aangespannen tegen Stichting Actief Faunabeheer, een 100% loden mantelorganisatie die wordt aangevoerd door Jhr. Mr. Loudon (zie elders in deze Argus een verslag van een jachtpartij op zijn

landgoed). Stichting Actief Faunabeheer is in 1990 in het leven geroepen om de Flora- en faunawet-discussie te beïnvloeden en voert sinds kort een verwarrende advertentiecampagne in landelijke en regionale kranten over 'actief faunabeheer'.

Wie deze stichting, met een weinig originele naam belt, loopt een goede kans KNJV personeel aan de lijn te krijgen. De informatiepakketten die Stichting Actief Faunabeheer verspreidt bevatten goeddeels KNJV folders en brochures en gaan bovendien vergezeld van een acceptgirokaart van de KNJV met het verzoek om een bijdrage ten gunste van de Stichting Actief Faunabeheer. Veel wijst erop dat de stichting zich vooral teweer wil stellen tegen Stichting Kritisch Faunabeheer, door in haar vaarwater te gaan zitten met misleidende informatie. Om die reden heeft Stichting Kritisch Faunabeheer de rechter gevraagd het gebruik van de naam Stichting Actief Faunabeheer te verbieden. Bij het ter perse gaan van deze editie van Argus was de uitspraak van de rechter nog niet bekend. Omdat de uitslag van de procedure verstrekende consequenties kan hebben voor de positie van Stichting Kritisch Faunabeheer in de komende jaren, zullen we u binnenkort op de hoogte stellen van de afloop van het kort geding en het vervolg daarop. Bovendien zullen we u nader informeren over de verschillende mantelorganisaties die de jagers in het leven geroepen hebben.

Weerloos Wild;
142 pagina's;
fl. 24,90;
Uitgeverij: L.J. Veen;
ISBN 9025407684.

WEERLOOS WILD Verhalen en gedichten tegen de jacht

*Hans Dorrestijn, Jef Geeraerts, Anton Koolhaas,
Margriet de Moor, Rascha Peper, Kees Stip,
Ivo de Wijs, Koos van Zomeren en vele anderen*

ARGUS IS EEN KWARTAALTIJDSCHRIFT VAN DE STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER